

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasov, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Pretul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28. franci.

Anu **XLI**.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmonda 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 73.

Joi, 2614 Septembre

1878.

Cancelarii nordici si Andrassy.

Brasov, 26 Septembre 1878.

Rundunele ne-au parasitu de multu. Ne apropiamu cu pasi rapedi de érna, candu fiecare 'si cauta unu culciusiu caldu, unu acoperementu bunu si trainicu. Diplomatii reintorsi de pe la excursiunile lor de recreare s'au pusu pe lucru cu noua vigóre, au inceputu se tiese noue intrigi, séu mai bine dicédu se reapuce firulu de mai inainte. Ce n'ar' dá unii candu ar' cunósce secretulu acestoru tieseturi. Comitete Andrassy spre esemplu, ce n'ar' jertfi pentru cá se póta earasi afá firulu ce l'a perditu din momentulu candu ostirea austriaca a intratu in Bosni'a fara consimtiementulu Turciei, intimpinandu acolo o resistintia armata formidabila!

Cei trei ministri ai marilor imperatii au totu lucratu la sórtea Orientulu cumu lucréza cele trei parce séu ursitóriele la sórtea vietiei. Cu ce bucuria si cu ce sperantie mari a intratu Andrassy nostru in compani'a celor doi dibaci cancelari ai imperatiilor nordice. Candu ilu audieai vorbindu mai deunadi in delegatiuni, unde nu 'si laudá elu planurile cele minunate si dicea ca are se tiese o panza atatu de fina, incatu va admira'o lumea intréga — o panza in siese itie. Dér' inca dupa ce s'a intorsu dela Berlinu aducédu cu sine in straitia tortulu gat'a, ce era torsu de Gorciacoff si Bismarck, ce nu 'si promitea elu, ce rezultate grabnice si uriasie nu asteptá. „Cu doue companii me voiu preamblá cantandu prin Bosni'a“ — in acést'a credintia culminá visulu de aur alu ministrului nostru de esterne. Trist'a realitate l'a desteptatu inse prea curédu dintrensulu, ca-ci abia a pusu in miscare resboiulu spre a tiese si i se incurcarea itiele, ear' acuma se pare, ca si-a perditu firulu cu totulu.

Prietenii grósa trebuie ca a esistatu intre cei trei ministri numai in aparentia, ca-ci la dincontra nu s'ar' simti comitete Andrassy atatu de singuraticu si parasitu in momentulu celu mai decisivu alu actiunei sale politice. Amiculu seu celu mai intimu Bismarck, in locu se-i sara intru ajutoriu cu tóta influenti'a ce-o posede, 'si spala urechi'a cu aceea, ca face o intrebare pe la cabinetu, ca óre nu ar' fi dispuse a se ajutorá la unu pasu collectivu in contra Pórtiei, provocandu-o a esecutá mai grabnicu si mai acuratu decisiunile congressulu dela Berlinu. Cancelariulu germanu sciea prea bine, ca respunsulu marilor poteri va fi mai multu negativu. Apoi déca poterile s'ar' fi si invoitu a face acelu pasu collectivu, crede cineva, ca ar' fi folositu cevasi comitelui Andrassy? Cate provocari de acele colective nu au fostu simplu ignorate de Sultanulu, remanendu fora nici unu rezultatu.

Intru aceea prietenulu Gorciacoff se ingrigesce de-o parte a nutri pe ascunsu prin agentii sei slavi foculu insurrectiunei in Bosni'a si Herzegovin'a, de alta parte nu incéta a face comitelui Andrassy propunerile cele mai seducatórie de aliantia cu sant'a Russia, dicédu-i, ca acést'a o póte castigá Austro-Ungari'a numai dupa ce va fi legatu mai antaiu fratia cu favoritiu Tiarului, cu Milanu alu Serbiei si cu Nichit'a alu Muntenegrului. „Sórtea intreprinderii austro-ungare póte se fla decisa in sensu favorabilu numai in Belgradu si Cetinie“ dice diuariulu rusescu „Golos“ si apoi continua: „Fora ajutoriulu serbilorn si alu muntenegriniloru Austri'a n'o se fia in stare a suprimá insurrectiunea in provinciile ocupate, ca-ci dór' nu 'si va mobilisá si tramite acolo intrég'a armata. Déca cei din Vien'a sunt decisi se se intieléga cu principatele slave, trebuie se faca concessiuni serióse nu numai serbiloru si muntenegriniloru, ci tuturor slaviloru de pe peninsul'a balcanica. Numai pe calea acést'a, numai in aliantia cu toti slavii din Orientu si cu Russi'a póte se dobandésca Austri'a

fructele dorite. Déca cabinetulu de Vien'a se va aretá amicabile unei asemenea combinatiuni, dandu politice sale unu caracteru slavu, atunci va invinge fórté iute greutatile sale de acuma, cu tóte sfortiarile si cu tóta reutatea maghiariloru.“ Ast-feliu de consilie dau diuariile inspirate dela Petersburgu comitelui Andrassy, pe candu acést'a se silesce si acuma din respoteri a inchiáiá o conventiune cu Turci'a.

Din critic'a situatiune, in care se afla fara indoiéla ministrulu Andrassy, l'ar' poté scapá momentanu numai unu lucru, déca adeca ar' succede armatei din Bosni'a a deveni stapanu a insurrectiunei, inainte de a sosi érn'a cu neajunsele sale. Unii sustienu ca nu mai trebuie cá meetingurile maghiare se céra retragerea armatei din Bosni'a, ca-ci se póte intemplá, cá se se véda silita a se retrage prin nefavorulu timpulu de érna, déca nu va succede a suprimá pana atunci insurrectiunea. Scirile sosite in urma din Bosni'a ne incuragiaz a sperá in possibilitatea din urma, celu puçinu catu privesce partea cea mai insemnata a teritoriulu de ocupatiune. Dér' nici acést'a nu va ajutá multu comitelui Andrassy. Amiciti'a cancelariloru nordici pentru elu a duratu numai atat'a, pana ce l'au facutu se intre in Bosni'a, se incurce monarchi'a in luptele orientale, acuma se uita cumetria Bismarck si Gorciacoff cu compatimire la sfortiarile zadarnice ale politice sale dicédu-i: Hic Rhodus, hic salta!

Tempora mutantur.

Guvernamentalulu „Pester Lloyd“, care totdeauna s'a aratatu dusmanosu si necajitu pe romani, vine intr'unu articulu de fondu din 21 Septembre a. c. si lauda pe romani din Romani'a libera inaltandu pana la ceriu. Din acestu articulu luamu si noi partile cele mai remarcabile.

Dintre tóte tierile, despre cari tractéza tractatulu dela Berlinu, — serie „P. Ll.“ — numai singura Romani'a a fostu fericita de a nu fi discutata afacerile sale in timpulu din urma de pres'a européna. Acést'a stare intr'adeveru de invidiatu o turbura doue telegrame dela Bucuresci, cari se ocupa cu politic'a viitória a statulu vecinu. Depesi'a cea d'antaiu arata, ca guvernulu romanu este aplicatu a predá muscaliloru Basarabi'a, si a se supune impregiariloru fatale, fara de a dá russia unu actu legalu formalu.

Dupa reulu, care l'au causatu russia romaniloru prin aceea, ca le-au luat Basarabi'a, castigarea Dobrogii este totu ce póte fi mai amaru, din cele ce au pregatitu russia pentru aliatii loru. Desconsiderandu greutatile, pe cari le ar' poté intimpiná ori-ce statu european, candu ar' ocupá Dobrogia, se póte intemplá si aceea, cá se se organizeze si bande de bulgari, cari se sté in legatura cu russia si se faca resistintia romaniloru, ca dupa cele petrecute pana acuma russia diplomati sunt capabili si de astfeliu de lucruri. Esperintiele cele triste, care le au facutu romanii in cei doi ani din urma, ii voru fi invetiatu minte. cá se nu se mai arunce orbesce in braçiele russia. Tóte popórele, cate au avutu de a face cu russia numai odata in viati'a loru, nui mai dorescu, si aceia, cari se inchina orbesce Russiei, dé Dumnedieu se aiba parte numai scurtu timpu de domni'a loru si in veci nu voru mai vré se audia de ei.

Politicii romani de multe-ori au doveditu, ca sunt prudenti, intielepti si ca pricepu situatiunea generala si intielegu consecintiele ce urméza din ea. Romani'a intrece atatu in privinti'a politica, catu si in privinti'a militara pe Serbi'a, care sta sub gloriosulu scéptu a lui Milanu. Chiaru si in casulu, candu poterile, ce conducu statulu romanu, ar' mai avé pofta de a amblá dupa aventuri, cá cele din anulu trecut, este impressiunea pré adenca, ce a lasat'o aliantia

russesca in tóte cercurile poporulu romanu, decatu cá se mai cuteze vreodata guvernulu dela Bucuresci se mai chiamo in tíera pe aceiasi ospeti. Diu'a dela Griviti'a, pe care a serbat'o principele Carolu mai deunadi printr'o proclamatiune energica nu o voru uitá romanii curendu, ei isi voru aduce aminte de diu'a aceea, in care si-au versatu sangele ostasii sei pentru o cauza straina si dusmana. Dér' Griviti'a o voru uita-o, voru uitá chiaru si sacrificiile din acea di, numai de umilirile, de despoierile de tóte dilele si de brutalitatile nemarginite nu 'si voru uita romanii, ca acelea le-a induratu tíer'a si fiecare cetatianu din caus'a politice rusesce si dela armat'a rusesca.

Romanii, cumu se vede, sunt intr'adeveru determinati a deveni elementulu de ordine si de civilisatiune in Orientu. Romanii sunt chiamati a jocá aceea rola in nordulu imperiulu otomanu de odinióra, care o are elementulu elinu in sudulu peninsulei balcanice. Elementulu romanescu, cá si celu grecescu cade dupa natur'a lui sub scutul acelor poteri, cari catu de sila, catu de voie buna cauta se impedece in totu chipulu, cá se nu se maresca sfer'a poterei russo-slavice. Ca Romanii au trebuintia de o astfeliu de aperare si protectiune iti arata o simpla aruncatura de ochiu pe chart'a tierii loru. Romanii incungiurati din trei parti de russi, bulgari si serbi, n'au alta scapare, decatu, de a se alipi de Austro-Ungari'a, cu care se invecinéza la nordu, déca nu voiescu se fia striviti de despotiile cele mari si mici ale slaviloru. Romanii totdeauna potu contá, ca Austro-Ungari'a va fi gata ale intinde man'a in totu momentulu si chiaru primirea cea stralucita a domnului Cogalniceanu la Vien'a, constata simtiemintele, si dispusetiunile, cari domnescu in amendoue partile ale monarchiei catra Romani.

Noi amu dis'o in mai multe ronduri si o repetamu si acuma, ca voimu, cá se se ridice popórele din Orientu, dara numai acele popóre, cari representéza unu adevratu elementu de ordine si de civilisatiune, déra nici decatu acele staturi mici talharesci (Raubstaaten), cari totdéuna au fostu atitiate si agitate de propagand'a rusesca. Acelea niciodata nu voru poté trai in pace si in liniste, ca atunci ar' trebui se se nege ele pe ele insele. Cu catu suntemu in contra oricarei aliantie cu aceste elemente, fie aceea de orice natura va fi, cu atata suntemu mai aplecati a pledá pentru o intielegere cu unu statu cumu e celu romanu. Déca prin castigarea Bosniei voimu intr'adeveru se ajungemu la acelu scopu, cá se tienemu Serbi'a in freu, atunci nu potemu mai bine inaintá acelu scopu, decatu déca ne vomu intielege cu romanii despre acele interese, cari sunt comune romaniloru si monarchiei.

Déca monarchi'a doresce, cá incordarile sale se fia incoronate de rezultate favorabile, atunci se se arate catra amicu cu amicitia sincera si catra inamicu se fia totu atata de dusmana. Cu catu mai tare s'au demonstratu, ca russia au jafuitu pe aliatii loru, cumu au facutu cu romanii, ba nici pe vasalii sei nu i-au crutiatu, cumu s'a vediatu in Serbi'a: cu atata mai tare se arate Austro-Ungari'a in façi'a lumii, ca ea orice aliantia inchiáie cu cineva, o incheia cu cinste si cu omenia si o implinesce omenesce, fara de a o face dependinta dela unu rezultatu favorabilu s'au nefavorabilu.

Mai in urma dice „P. Lloyd“: „Dorimu si ne vomu si stradui, cá cei din Bucuresci se fia catra noi sinceri si binevoitori, ca de reuvoitorii din Belgradu si din Cetinie ne vomu scisi si noi aপরá.“

Luptele in Bosni'a si Herzegovin'a.

Despre Bihaci, care s'au facutu renumitu, prin luptele de mai deunadi, avemu urmatoriele sciri: Edificiile erariale, casarmele cele mari si fortificatiunile se afla intr'o stare deplorabile, numai siantiurile cele noue au fostu facute dupa tote regulele artei. Edificiile erariale au suferitu puçinu prin bombardamentu. Aici s'au aflu locu spre a asiedia 2000 de infanteristi si doue escadrone cavaleria. S'au aflu 16 tunuri de fortarétia, si cateva tunuri vechi austriace, fara lateturi. Pe langa aceea s'a aflu forte multa munitiune, déra de totu puçine provisiuni. Satulu catolicu Zegar e mai de totu stricatu. Sateii din acestu satu n'au luat parte la lupta din contra ei au scapatu multi din ficiorii nostri, chiaru si pe mediculu regimentului Zamboni. Caus'a ca n'amu isbutitu la primulu atacu a fostu, ca noi amu descenderatu fortiele insurgentiloru. Ataculu de alu doilea l'amu facutu cu fortie multu mai considerabile.

Déra si de a dou'a ora perderile din partea nostra au fostu insemnate. Regimentulu Airoldi a intratu mai antaiu in fortarétia si stégulu lui falfaie pe castelu. Reuniunea politica din Bihaci fu desfiintata. S'a constatat, ca esista o liga politica intre mahomedani, care e intinsa peste tota Bosni'a si Herzegovin'a. Soldatii si oficierii, cari cadiera in lupta de pe langa Zegar, zacura patru dile sub ceriu deschisu jafuti si slutiti. Dupa aceea poruncira turcii catoliciloru, ca se-ingrope. Pe muntii de catra resaritu se vedu cete de insurgenti, a carora arme stralucescu. Poterea insurgentiloru se afla in muntii dela Gernecu. Se astépta in totu momentulu, ca Culen-Vacuf se capituleze.

Dela Vien'a 23 Sept. se telegraféza: Trupele nostre au luat in 22 l. c. taber'a intarita principala a insurgentiloru pe inaltimile dominante dela Sencovici, cu doue tunuri, munitiune si provisiuni. Insurgentii au fostu imprastiati. In 21 l. c. trupele nostre au ocupatu Olovo. Insurgentii o luara la fuga. Insurgentii, cari s'au fostu fortificatu la Maljevica-Planina (Bosni'a de ostu) au fostu goniti si urmariti de artileria nostra. Docani (spre nordu dela Tuzla) a fostu ocupatu de ai nostri. Deórece deputatiuni, cari s'au prezentatu la cuartirulu generalu, au declarat, ca Tuzla si Belin'a se voru supune, s'a procesu la ocuparea si desarmarea ambeloru locuri. — Divisiunea 36 anuntia, ca desarmarea in muntii Cazara si Rosor'a s'a executatu fora resistintia. Comandantulu cordonului in Lapaculu de josu anuntia, ca ia succesu demonstratiunea ce a facut'o in contra localitatii Culen-Vacuf (la fruntaria vestica a Bosniei); diece notabili din Vacuf, Ostrovic'a, Orasacu si Havata predara adrese de supunere, anuciandu totodata supunerea acelor localitati si cerendu gratia si ertare pentru ca au calcatu hotarele.

Respunsulu guvernului romanu la not'a Rusiei.

Diariile din Romani'a publica dupa „l'Orient“ important'a nota, prin care ministrulu de esterne romanu a respuns la not'a Rusiei in privintia Basarabiei. Ea suna asia:

Bucuresti, 25 Augustu (6 Sept.) 1878.

Domnule ministru! Insciintandu-ve despre primirea scrisorei dv. dela 11/23 curinte si spre a corespunde dorintieloru enunciate in ea, am onóra de a aduce la cunoscint'a Escelentiei-Vóstre dispositiunile, ce guvernulu princiaru crede folositoru de a adoptá pentru a asicúra mersulu regulatu alu luarii posesiunii Basarabiei de catra autoritatile rusesci, si de a ocroti astfelu interesele de ordine diverse ingagiate in cestiune. Mai antaiu voi luá libertatea de a spune Escelentiei-Vóstre, ca nu potu de catu se me unescu pe deplinu cu opiniunea formulata in depesi'a Escelentiei-Sale d. consiliaru actuale de Giers, la care se refere not'a d-vóstre, in privintia necesitatii generale de a se restabili grabnicu pacea in Oriente si in Europ'a.

Nici o tíera nu simte mai multu de catu Tíer'a romanésca trebuint'a de a vedé întorcerea la starea de pace, redandu afaceriloru cursulu loru normale si securant'a. Pentru dezvoltarea regulata si pentru prosperitatea Romaniei, acést'a este o conditiune totu atatu de esentiale, cá si armonia relatiuniloru ce a avutu totdeauna pe anima de a intretiené cu puternicii vecini. De aceea, de si otaririle tractatului dela Berlinu in privintia Romaniei sunt deosebite de acele, pe

cari ea le spera, guvernulu princiaru, caleuzitu de simtiemintele-i de deferintia catra Europ'a, e otaritu a executa intr'unu modu leale, intru catu ilu privescu, clausele disului tractatu, si a dá astfelu o noua dovéda despre pretiulu ce da pastrarii increderii si sollicitudinei poteriloru semnatare. Mesurile deja luate in privintia mai multoru din acele clause sunt o dovada despre intentiunile ce anima in acésta privintia cabinetulu princiaru.

Asupra procedurii ce Escelentia Vóstra binevoiesce a propune de a se adopta pentru a se transferá Basarabi'a Rusiei, guvernulu romanu crede ca ea e susceptibile de o insemnata simplificare. Elu crede, ca intocmirea unei comisiuni internationale, insarcinata de a fisa garanti'a cea noua intre cele doue tíeri, n'ar avé altu resultat de catu de a aduce óre-care intardiare in executarea articolului tractatului dela Berlinu. Intr'adeveru, lucrarea de delimitare, neaperata in 1857, atunci candu era vorba de a fisa fruntaria, cá se dicu asia, conventionale, astadi e de prisosu, de vreme ce fruntariile, aretate intr'unu modu expresu si fara contestare posibilu, sunt formate din natura de o parte de Prutu, de cealalta de talvegulu bratiului Kiiiei cu gur'a dela Stari-Stambulu.

Cabinetulu princiaru, recunoscendu iupreuna cu Escelentia Vóstra folosulu delegatiloru speciali pentru diferitele ramuri administrative si judecatoresci, a datu functionariloru sei superiori instructiuni, cari le prescriu de a se pune in pozitiune de a regulá in scurtu timpu, in intielegere cu delegatii speciali ai cabinetului imperiale, desemnati ad-hoc in modu oficiale, ordinea de transmitere a servitiiloru, a arhiveloru, a dosareloru, etc., dupa formele ce se obicinuiescu in asemenea impregiurari.

Sunt convinsu, domnule ministru, ca Escelentia Vóstra va aprecia modulu practicu, dupa care e de opiniune guvernulu romanu, ca s'ar' poté seversi transferarea Basarabiei la Rusia. Acestu modu de procedere i-a fostu inspiratu prin urgentia, cu care cabinetulu imperiale, dupa termenii scrisorei Escelentiei Vóstre, cere de a se grabi indeplinirea formalitatiloru trebuintiose pentru luarea in posesiune a Basarabiei de catra autoritatile imperiale.

Terminandu, nu potu de catu a me felicita pentru dorint'a, exprimata de guvernulu M. S. Imperatului, de a reincepe cu Romani'a bunele relatiuni, cari nici odata n'ar' fi trebuitu se suferé cea mai mica atingere. Sciamu, domnule ministru, ca adeveratii amici ai Romaniei au deplansu neintielegerea de curéndu intemplata: dér' trebuie se multiamescu Escelentiei Vóstre, pentru ca binevoiesce a impartasi acésta parere. Multiamita dispositiuniloru cabinetului imperiale si concursului Escelentiei Vóstre, nu me indoiescu, ca voi vedé cele mai bune relatiuni esistandu de aci inainte intre guvernulu imperiale rusu si guvernulu romanu. Rogu pe Escelentia Vóstra se binevoiesca a primi, etc.

Ministrulu afaceriloru straine ad interim,
Campineanu.

Dobrogi'a.

De candu au impartitu marii diplomati adunati la Berlinu Orientulu si au decisu famosulu schimbu alu Basarabiei cu Dobrogi'a, au aparutu in diariile din Romani'a feliu de feliu de idei si de planuri, ca cumu se purcéda Romani'a, candu va luá acesta tíera in stapanire. Unele diare dicu, ca romanii se puna Dobrogi'a sub unu guvernatoriu deosebitu si se o administrezu cu totul exceptionalu, altii propunu alte modalitati. Dintre cele ce s'au propusu pana acuma in privintia primirii, organizatiunii si administratiunii Dobrogiei, modalitatea, ce o desfasura diariulu „Foisiorulu“ din Dorohoiu dela 2 Septembrie, merita tota atentiunea, fiindu un'a din cele mai corespundietorie impregiurariloru. Eata in estrasu punctele principale alu articolului din cestiune:

„Suntemu fericiti de a vedé din diarulu „Romanulu“, care este unu organu sinceru si onestu alu guvernului liberalu-nationalu, ca intentiunile ministerului privitore la Dobrogi'a sunt bune, si ca guvernulu are de gandu a face acolo o organizatiune romanésca seriósá, civilizatóre si de natura a asecura, cu prosperitatea ei, prosperitatea si intarirea nationalitatii romane. Amu disu si repetamu, ca este de unu eminentu interessu si politicu si economicu de a primi Dobrogi'a,

dér', amu mai disu ca, déca luamu Dobrogi'a, trebuie se nu mai comitemu ratacirile ce am facutu cu Basarabi'a, si se avemu catra acea noua parte a Romaniei negligntia culpabila ce amu avutu catra partea ce perdemu, si pe care tote guvernele au tractat'o cu o nepasare criminala.

„Trebuie se romanimu Dobrogi'a si s'o romanimu prin scola, prin biserica, prin institutiuni dezvoltátore bogatiiloru ce póte produce, si infloritore pentru resursele ce are. N'amu voi se intramu in Dobrogi'a cá unu rege „Bobéche“ cu totu alaiulu fanfaronu alu poteriloru, unde domnesce regimulu absolutu, si cu sabi'a sbarnainda a unu guvernatoru generalu. Amu voi se intramu in Dobrogi'a, cá o potere, care avendu consciintia de missiunea ei de a lumina si de a civilisa, care, cunoscéndo binefacerile libertatii, respectandu principiile de umanitate, voiesce se le introduca in tote nghiuirile, care i apartienu si care pentru acést'a procede prin convingere ear' nu prin impunere. Noi voimu cá o comisiune compusa din reprezentanti ai natiunii, senatori si deputati si din delegati ai guvernului, se ocupe Dobrogi'a, se cerceteze pásurile, poterile si resursele ei, s'o organize, se unifice institutiunile ei cu ale statului romanu, se reguleze aplicarea legiloru in vigóre in Romani'a si se stabilésca autoritatile publice romanesci.

„Scóle primare, licee, gimnasiuri, scóle normale, scóle de arte si meserii, scóle de agricultura, silvicultura si horticultura, o facultate, o justitia bine combinata, tribunale si o curte de apelu, biserica romanésca, unu episcopatu, unu seminaru, institutiuni de industria, dezvoltarea resurseloru economice si a bogatiiloru, ce ea póte produce, o armata teritoriala bine formata si bine instruita, pe care Romani'a se póta contá cu incredere, eata cu ce se va romani Dobrogi'a. O buna organizare, libertate, justitia, cultura a spiritului, legalitate, respectu alu omenirei, eata ce intaresce unu poporu, i da simtiementulu unirei, si potere. Neaperatu, ca deocamdata, trebuie se in Dobrogi'a o armata romana, si o armata numerósá pentru a garantá linistea si securitatea publica. Dér' nu este necesitate de unu guvernatoru generalu pentru a comandá acea armata; unu generalu de divisiune, unu generalu de corpu séu maresialu, déca voiti se mergeti pana asia de susu, este de ajunsu pentru acést'a. Noi amu disu si repetamu guvernului partidului liberalu-nationalu: „Alege functionari buni, capabili, probi si „justi, alege oficierii instruiti, energici si concilianti, alege professorii cei mai savanti“, prelatii „cei mai eminenti, magistratii cei mai demni si „mai independenti si tramite'i in Dobrogi'a, dupa „ce comisiunea compusa din mandatarii ai natiunii si delegati ai guvernului, va face unu „planu generalu, unu proiectu deseversitu, unu „studiu seriosu de resursele, poterea si impartirea Dobrogei in circumscripitiuni administrative, „judeciare si clericale.“

„Dobrogi'a a fostu romana, in Dobrogi'a este o populatiune romana forte numerósá, datorita guvernului este de a respandí, de a sustiené romanismulu si de a romani intrég'a populatiune. Romani'a nu a cuceritu Dobrogi'a, ea a dobendit'o in interessulu liberarei, civilizarei si rehabilitarei unu poporu robitu pana acum. Romani'a trebuie se scie a face se fia iubita de Dobrogi'a, a o face se se contopésca in nationalitatea romana si a o pastrá cu vointia ei de a fi totdeauna corpu din corpu Romaniei.“

Diversele nationalitatii ale Dobrogei.

Populati'a Dobrogei consista din romani, bulgari, rusi, tataru nogai, turci (parte osmani, parte pomaci), cerchesi; germani din Basarabi'a si ténutul Odessei, greci, tigani, armeni si evrei (numai in orasie). — Aceste populatiuni forte amestecate traieau sub regimulu asiá numitului patentu de colonisatiune alu inaltei Porti, un'a din legile celo mai libere si mai democratice, nu numai a imparatiei otomane, ci a Europei in genere. Pamenturile se dau locuitoriloru gratisu. In cei d'antaiu siese ani ai posesiunii locuitorii erau liberi de ori-ce dare fonciara (de pamentu) ba chiaru de darea numita a rescumperarei servitiului militaru. Dupa douedieci de ani colonistii devinu proprietari definitivi ai pamenturiloru ocupate. Traindu sub regimulu unei absolute libertati a consciintiei, puindu-lise la dispozitiune pamenturi roditore fara nici o plata, neavendu a

*) Asia a facutu Germani'a in Alsati'a si Lorena. A dusu la universitatea din Strassburg celebritati ér professori de cei mai capabili la tote scolile si i-au platitu cu multu mai bine decatu la alte institute din Germani'a propria.
Red. „G. Tr.“

plati decatu odata pe anu darea pentru turme, Dobrogienii dupa a loru propria marturisire, au avutu sub guvernul Partii trailulu celu mai fericitu cu putintia. Déca acést'a n'ar' fi fostu astfelu, n'ar' fi emigratu moldoveni, russi, germani, tataru cu miile in acele tienuturi.

Romanii (moldoveni 33,000 plus cateva mii de ardeleni) cuprindu si orasie si sate. In Tulcea sunt 5000 asemenea in numeru mare sunt in Macinu (1000) Mahmedie, Isacce, (vadulu lui Isacu). In frumosulu satu Grecii sunt 400—500. Apoi aprópe neamestecati sunt in marile sate Niculitieiului, Lopal'a si Rasova. Aprópe neamestecati mai sunt in satele: Saranus, Carabel, Barighiol (laculu galben), Agigiolu (laculu amar), Calic'a, Sabangi, Cataluiu, Nalbant, Casil'a, Samov'a, Parchisii, Bachelu, Lungavit'a; la munte in Tiurc'a si Iaiti'a; in Macin'a Galatiloru in Vacareni, Garbin'a si Jijil'a; spre sudulu Macinu in Turcoa, Satu-nou si Peceneg'a. Amestecati in mocanii sunt moldovenii in marele satu Doieni, la Fanan'a berbecelui (Koiunbunor), la Igrumatu, Cemsilér, Aradlar s. a. m. d. Impregiurulu Rasovei sunt curatu romanesci Cocarlesii si Satulu-romanu (Ohlakioi). Apoi se intindu deaparte in tíera amestecati mai multu séu mai puçinu cu tataru si bulgarii. — In fine ardelenii (mocani) intru catu sunt asiediati si nu ambla cu turmele, ocupa satele Varusiu, Barlice si Gróp'a-Ciobanului. Pe lenga multe biserici si o séma de scoli romane au doue manastiri: Cucosiulu si Niculitieiulu.

Tataru forméza majoritatea relativa a populatiunei in tíera. Parte sunt asiediati de multu, partea mai mare use (60,000) au fostu isgoniti din Russi'a la 1856 si au ocupatu in Dobrogea unu teritoriu de vr'o patrudieci de mile patrate. Ei se ocupa cu plugari'a, crescerea de cai si camile si sunt chirigii pentru martori din laintrulu tierii spre termulu Marii-negre.

Osmanii sunt in pasialiculu Tulcei abia vreo 2599. Cerchezii fusesera adusi in numeru de 20,000. Germanii locuiescu in patru sate; la Malcociu vr'o 30 de familii catolice din Germani'a de sudu, la Cataliniu 20 familii, la Ciucarov'a 30 familie amestecate cu romanii, russi si tataru; la Fankelhain (Atmagé) 50 de familie cu biserica noua si preotu din Prussi'a.

Grecii nu sunt plugari decatu intr'unu singuru satu Alibeikioti, camu 30—40 de familie. Ceilalti sunt negutiatori, carcimari, cafegii in orasie si prin sate.

Russii de tóte cultele si bulgarii voru fi asemenea in numeru de 22—23,000; bulgarii se ocupa cu negociuulu si plugari'a, russii in mare parte cu pescuitulu muniloru si prepararea iceloru.

Si o tíera, in care atatea elemente traiescu pacinicu langa olalta sub regimulu unor legi multu mai liberale, decatu cele din restulu imperatiei, o tíera, unde n'au fostu conflicte sangeróse, nici revolutiuni, unde populatiunea e in parte fórte bogata, R. L. o numesce o tíera selbateca. Dobrogea e o tíer'a pustia si nesaneatósa, inse e departe de a selbateca. Pustia din caus'a mlastineloru, mocirleloru, din caus'a friguriloru, cu unu cuventu o tíer'a, unde omulu e mai multu decatu in alte locuri espusu agentiloru destructori ai naturei. Dér' acestu omu, care locuesce acolo, nu e de locu selbatecu. („Timpulu.“)

Societatea „Iuli'a" din Clusiu.

Dupa raportulu generalu despre starea si activitatea ei dela infintiare pana la finea anului 1876/7.)

Societatea de lectura „Iuli'a" a junimeii romane universitare din Clusiu cá si alte societati au avutu de a trece prin mai multe fase pana a ajunsu in stadiulu, in care se afla astadi. Indata ce s'a deschisu universitatea din Clusiu, studentii romani dela acést'a universitate isi propusera, cá se infintieze si densii o societate, in care se se cultive in limb'a romana si se se familiariseze cu literatur'a romana. Pentru cá ide'a conceputa se nu remana idea góla si mórtá se adunara studentii dela tóte facultatile in ajunulu anului nou 1873 si serbara acea séra in modulu celu mai frumosu si mai minunatu, cu atata mai vertosu, ca la acea petrecere cordiala luara parte cu tinerimea studiósa tóte familiile fruntasie, romane din Clusiu. Cu ocaziunea serbarii anului nou se adunara 240 fl., cari se destinara pentru dá a pune bazea la unu fondu pentru o scóla romana de fetie in Clusiu. Junimea, cá intemeiatórea acestui fondu possede pentru tóte timpurile dreptulu de a avé din gremiulu seu unu membru in comitetulu fondulu. Acést'a intrunire incuragiá pe studentii si ii faci se mérga in intreprenderile loru si mai departe. Chiaru in dulcele Craciunului in anulu 1873 dadú junimea studiósa unu concertu impreunatu cu jocuri nationale romanesci, care a esitu peste asteptare de bine. Venitulu incursu dela acést'a petrecere s'a intrebuintiatu spre a pune basa la fondulu societatii.

Cele doue intreprenderi memorate au facutu cá junimea studiósa, cu inceputulu anului scolas-

ticu 1873/4 se compuna unu regulamentu provisoriu, care indata ilu asternú rectorulu universitatii spre aprobare. Junimea nu voiá se abia o societate efemera, ci dorea se aiba o vatra stabila, permanenta si solida, de aceea cu inceputulu anului 1874/5 tramise statutele definitive guvernulu spre aprobare si intarire. Statutele fura modificate de repetite ori din partea guvernulu, din care cauza numai in Maiu 1876 se intarira definitivu.

Numeru in Maiu 1876 se incepe adevera'ta vieatia a acestei societati. Societatea pe bas'a statuteloru tiene siedintie ordinare, straordinare si publice. Siedintiele ordinare se tienu odata pe luna, in care, pe langa alte discussiuni se cetescu disertatiuni, poesii si alte elaborate scrise de membri societatii. Siedintie publice se tienu in fiecare anu cate doue, un'a in presér'a anului nou, alt'a pe la finea dulcele Craciunului, numai catu siedintia publica s'a inlocuitu printr'unu concertu impreunatu cu jocuri nationale romanesci, jocabu-se mai cu séma calusierulu, spre care scopu s'au procuratu, prin staruint'a dómneloru din Clusiu, 12 perechi de vestimintie calusieresci elegante. In anulu 1876/7 s'au cetitu 13 elaborate in siedintiele ordinare, dintre care 10 tractéza materii poetice eara 3 materii reale si una economica. Concertulu din 1876 a cuprinsu in programa doue cuventari, un'a de deschidere, alt'a de inchidere si noue obiecte diferite, cari parte s'au cantatu, parte s'au declamatu. In concertulu din 1877 s'au esecutat optu piese parte cantate parte declamate.

Societatea in anulu 1872/3 a avutu 12 membri, in 1875/6 20, in 1876/7 30, eara in anulu 1878 s'au inscrisu 35 de membri. Membri fundatori are societatea pana acuma numai unu. — Societatea are o avere de 396 fl. 16 cr. Bibliotec'a are pana acuma numai 64 opuri, mai multe diuare si mai multe brosiuri. Societatea a avutu pana acuma doi conducatori.

Dorim din anima si din sufletu, cá acést'a societate tenera se crésca si se prospereza atatu in privintia materiala, catu si in privintia morala si intelectualá. Pentru cá societatea se prospereze in tóte trei directiunile se recere mai pre susu de tóte, cá toti membri se traiesca cá fratii, avendu necurmatu inaintea ochiloru cuvintele istoriculu Salustiu: „Concordia parvae res rescunt, discordia maxumae dilabuntur“ si urmandu-le cu cea mai mare scumpetate, ca déca se va incuibá discordia si ur'a de acuma in animele tineriloru, atunci ce furtune se voru redica in vieatia practica, unde se amesteca si se incrucisiez'a sute si mii de interese private si personale, unde desiértatiunea omenésca, ambitiunea falsa si desiérta jóca rola fórte insemnata.

Tóta ambitiunea si rivalisatiunea loru se se cuprindia intr'aceea, cá se aiba o purtare catu mai solida dovedindu chiaru prin aceea, ca sciulu se apretuiesca de ajunsu libertatea academica si se nisuesca din tóte poterile a se perfectená catu mai multu in sciintie, si mai cu séma in limb'a romanésca, cautandu a'si insusi cu deosebire in seriére unu stilu catu se póte mai usioru si mai placutu. Membrii societatii se caute a coresponde cu atata mai vertosu dorintiloru aretate, cu catu o dicala strabuna dice: „Qui proficit in litteris, sed deficit in moribus non proficit, sed deficit.

Istoriculu unui regimentu de dorobanti.

A trecutu unu anu de candu armat'a romana prin faptele glorióse pe campulu de resbelu in giurulu Plevnei a implutu lumea de admirare. Intre regimentele, cari s'au luptatu mai bravu si au avutu mai mari perderi este a se numerá si regimentulu alu 10-lea de dorobanti. Publicamu cu placere unu istoriculu alu lupteloru acestui regimentu scrisu in stilu militaruu. Intrensulu se oglianda curagiulu celu mare si tóte suferintieie ce le-a induratu soldatulu romanu in campani'a trecuta.

Istoriculu

regimentulu alu 10-lea de Dorobanti dela mobilisarea s'a pentru campani'a anului 1877—78 pana la 6/18 Aug. a. c. diu'a desconcentrarii si a reintórcerei in resiedintia s'a Focsiani.

In conformitatea ordinulu d-lui ministru de resbelu Nr. 2981 din 3 Apriliu 1877 ambele batalióne, ce forméza acestu regimentu la 9 Aprilie se aflau concentrate la resiedintiele loru; I-ulu la stabulu regimentulu in orasiulu Focsiani si alu II-lea in Tecuciu, fiecare compania avendu unu numeru de 150 combatanti cu gradele necesarie, ér' efectivulu generalu alu corpulu dupa situatiunea de facia:

Oficieri superiori: Coloneli 0, Locotenenti-coloneli 1; majori 2; Totalu 3. Oficieri infer.. Capitani 5; Locotenenti 5. Sublocotenenti 5; Totalu 15. Trupa: Sergenti-majori 5; sergenti 60; corporali 80; soldati 1023; tobasi, cornisti 32; totalu 1200.

Personalulu medicalu consta din 1 medicu de batalionu cl. I si 1 medicu de batalionu cl. II, avendu la dispozițiune sectiunea de sanitaru. — Equipamentulu si armatur'a complete pe trupa dupa situatiune avendu armele cu acu sistemulu „Dreyse“.

La 10 Aprilie 1877 regimentulu intruninduse in Tecuciu si avendu in frunte pe d-lu locotenentu-colonelu Maldarescu, comandantulu seu, plecá de aici cu calea ferata si la 11 c. sosi in Bucuresci, de unde la 15 c. a cantonatu in satulu Magurelele-Ototelesianu; la 27 c. s'a pusu in marsiu ajungendu la Stanesco la 30 c.; de aici s'a detașiatu I batalionu sub comand'a d-lui maioru Siontiu la Slobozia lenga Giurgiu, unde a facutu serviciulu de avantposturi pe malulu Dunarii pana la 8 Maiu, candu regimentulu a fostu pusu in marsiu si la 22 c. a sositu in Motiatia, aici s'a adusu drapelulu regimentulu dela marele cuartiru generalu alu armatei din Poiana — acestu corpu fiindu nou infintiatu. — La 12 Iuniu alu II-lea batalionu sub comand'a d-lui majoru Lipanu a fostu detașiatu la Rastu pentru serviciulu de avantposturi, aici cu ocaziunea trecerei unui vaporu russescu spre Giurgiu, turcii din orasiulu Lom-Palanka — vis-à-vis de Rastu — bombardandulu au aruncatu mai multe obuse intre avantposturi, cari pentru prima óra au fostu salutate in asemenea modu. — La 22 Iuniu a plecatu si I-ulu batalionu la Rastu, aici s'au adusu armele „Krnka“, cari au inlocuitu pe „Dreyse“. — La 6 Iuliu reintórcandu-se la Motiatia — fiindu schimbatu de regim. alu 8 de linia — a statu aci pana la 21 Iuliu, candu a pornitu spre Islaz; ajungendu la 26 in Islaz, la 28 c. s'a reintorsu la Corabi'a si de aici la 3 Augustu la Celeiu, de unde la 12 Augustu a pornitu érasu la Corabi'a, aici in aceeași di a asistatu la trecerea avant-gardei Divisiunei III activa peste Dunare la satulu Ghighiniu, care éra regimentulu alu 8-lea de linia cu trupe din tóte 3 armele.

La 13 Augustu regimentulu alu 10-a dé Dorobanti a trecutu Dunarea pe pontóne bivoacandu la Ghighiniu. — La 14 c. a schimbatu avant-posturile regim. alu 8 spre Plevna deasupra satulu Mahala; a trecutu riulu „Iseru“ si a ocupatu positiunea deasupra satulu Besilice, ocupandu asemenea satulu Crusiuvni; de unde la 20 c. plecandu a ajunsu la Golenti, unde se strinsese a II-a si III-a divisiune; ér' de aici a inaintatu la Cret'a, facendu serviciulu de avantposturi si fortificandu acést'a positiune pana la 24 c., candu porni intrég'a brigada si ajunse la Carisiovatz, unde petrech in avant-posturi pana la 27 c., candu érasu se puse in marsiu cu intréga divisiune trecandu prin satulu Verbit'a au formatu tabera tóte trupele sub corturi pe unu platou, unde éra feritu de proiectilele inimiculu, care acuma le arunca cu tóta furia; alu II batalionu sub comand'a d-lui maioru Lipanu formá linia de avantposturi in faci'a inimiculu. — La 29 c. sér'a regimentulu éra intregu, sustinere la artileria.

Acumu sosese diu'a fatála, in care atati bravi din rendurile acestui regimentu trecu in cealalta lume. Marti la 30 Augustu timpulu din diu'a precedenta éra ploiosu si cétiá ceea ce era in acést'a di si mai multu; cu tóte acestea ordinulu éra datu, ca la 1 óra dupa amédu regimentulu alu 8-lea de linia si alu 10-lea de Dorobanti — ambele regiménte formau o brigada din a 3-a divisiune — voru luá cu asaltu redut'a Griviti'a, preparandu in acestu scopu scari pentru urcarea parapetulu si fascine (snopi) de porumbu pentru astuparea siantulu redutei. Regimentulu la óra 10 a. m. impreuna cu alu 8 de linia — dupa luarea supei de diminétia — succedati de intréga a III-a divisiune pornescu pasulu mortii — dispretiundu acést'a din urma — dela micu pana la mare plini de mandria, ca sunt cea antaia trupa din armat'a romana, ce da prim'a lovire cu inimiculu; sosescu la locul, unde trebuiau luate mesurile pentru lupta, se risipescu in tiraliori 2 companii, una sub comand'a locotenentulu Chivu Stanesco si a 3-a sub comand'a capitanulu Cracali'a Leonu, ambe aceste companii sub comand'a bravulu maioru Siontiu George, care in acele sublime momente din viétia s'a a rostitu urmatóriele neuitate cuvinte catra tiraliori:

„Baieti, fiti viteji, inaintati fora frica, noue ni s'a „datu onórea a deschide lupt'a, se aretati, ca suntemu romani bravi si ca scimu a invinge pe turci!“

La óra 3 p. m. dandu-se ordinulu de asaltu de d-lu colonelu Ipatescu, comandantulu brigadei, d-lu maioru Siontiu, inaintéza cu tiraliorii si sustinerele, trei companii, ce érau cu scarile si fascinele ii urméza; inaintéza 1-lu batalionu din alu 8-lea pentru atacu si in fine inaintéza si restulu de companii din alu 10-lea de Dorobanti, ce érau cá reserva spre ajutoriu celor din focu. Cu tóta intinderea cea mare a vaii ce a traversatu, la care se mai adauga hatisiulu de padure pe panta despre inimicu, care abia oferea cate o poteca de strabatutu, mergendu ómenii pe flancu pe unu rendu; curagiosii si vitejii Dorobanti alaturi cu fratii loru dela alu 8-lea din cei ce au mai scapatu cu viétia dintre ingrozitóriele obuse tramise cu multa precisiune dela Bacovu si de plóia de glontie, ce se versá asupra-le din acést'a re-

duta, totusi le-a succésu a alungá pe inimicu din siantiuri apropianduse a intrá in fortu si luptandu-se la bajoneta.

Abia strabatura hatisiulu de padure si bravulu majoru Siontiu cade mortu intre vitejii ce-i conducea; curagiosulu capitanu Cracali'a luandu pusc'a din man'a caporalului Andronicu Alecsandru (acumu sergentu) a trasu cu furia focari in adversariu, pe candu'lu lovesce si pe densulu unu glontiu in peptu si cade mortu. — Locotenentulu Chivu in fruntea ómeniloru sei cade lovitú in capu de unu glontiu, remanendu mortu cu camaradii sei pe campulu de lupta; locotenentulu Gheorghieviciu, ranitu gravu in pantece, móre in spitalulu Turnu-Magurele.

Intre raniti, cari traiescu, sunt: Capitanulu Valcescu, carui'a i s'a taiatu pulp'a piciorului pentru a-i scóte glonliulu; capitanulu Manolescu; locotenentii Ene, Thinca si Paciurea; sub-locot. Elefterescu.

Din gradele inferióre remasi morti: Sergenti 2, corporali 7, soldati 80, totalu 89; raniti: sergenti-majoru 4, sergenti 12, corporali 24, soldati 203, corn. 3, totalu 246.

Redut'a remasa in man'a turciloru, restulu de trupe, dupa semnalu s'au retrasu si regimentulu reorganisandu-se a alternatu la serviciulu de avant-posturi pana la 3 Oct., candu a plecatu la Gaureni pentru lucrari de fortificatiune, ce s'au construitu in contra turciloru, la casu de unu atacu din partele alu flancului dreptu alu armatei romane; de aici la 15 c. a plecatu la Ghighinu-Mahal'a — regimentulu avendu ordinu a face parte din detasiamentulu insarcinatu cu luarea Rahovei sub comand'a d-lui colonelu Slaniceanu. (Va urmá.)

Concertulu Statescu.

Brasiovu, 22 Septembrie, 1878.

In Brasiovu s'au datu fórté puçine concerte, cari se fi fostu asia de bine si de unu publicu atatu de distinsu frecventate, cá celu arangiatu Sambata séra in 21/9 Septembrie de catra Dómn'a Victori'a Statescu nascuta Popoviciu, in favorulu soldatiloru raniti in Bosni'a. Ce e dreptu anunciulu, care spunea ca domn'a Statescu este eleva renumitului professoru Roger dela conservatoriulu din Parisu si scopulu ce'lu nobilu, ce a fostu indemnát'o a arangia acestu concertu inca a atrasu pe multi, cu tóte aceste nu e de negatu, ca scirea respandita in publicu despre facultatile extraordinarie a-le dómnei Statescu, cá cantarétia a fostu caus'a principala, ca sal'a cea mare dela Nrulu 1 éra plina de auditori. Suntemu in placut'a positiune a constatá, ca asteptarile publicului au si fostu pe deplinu satisfacute prin modulu cumu s'a executatu program'a alésa, ce amu publicat'o in Nrulu 71 alu fóiei nóstre.

Tener'a dómna Statescu, o aparintia placuta si gentila, intimpinata de catra publicu cu aplause, a debutatu mai antaiu cu „Cavatín'a din Semiramis“ aratandu, ca dispune pe lenga o coloratura detersa de o positiune inalta brillanta a vocei si ca posede art'a de a dá melodiei expresiunea cuvenita. Mai multu ne-a incantatu domn'a Statescu in duetulu din Hugenoti de Meyerbeer, pe care la executatu cu multu focu, cu multa precisiune si cu adenca patrundere a frumósei compositiunii dramatice. In pies'a „L'air de bijoux“ (aria la predarea giuvaerelor) de Faust, domn'a concertista a reprezentatu atatu in cantu catu si in mimica cu multu succésu pe naiv'a fata rapita de splendórea giuvaerelor primite pe neasteptate. Peste totu legeritatea si siguranti'a, cu care dn'a Statescu scie se scóta sonorile mai cu séma in positiunea inalta a vocei apoi estensiunea vocei atatu in suire catu si scadentia, in fine fineti'a expresiunei si simtiulu adencu, cu care a cantatu, a rapitu pe auditori dovedindu prin stralucitulú efectu produsu, ca posede unu talentu musicalu raru si ca pe lenga o mare diligenti'a, ce a desvoltat'o in timpulu din urma, a avutu si-o scóla din cele mai escelente. Spre laud'a dómnei Statescu trebuie se amintimu si chiar'a pronunciare a teastului atatu in limb'a italiana, germana, catu si cu deosebire in limb'a francesa.

Dlu George Dim'a directoru de musica la gimnasiulu romanu si la reuniunea de gimnastica si cantari a cantatu balad'a „Belsazar“ de Heine cu multa desteritate, declamatiunea si intonarea a fostu corecta si frumós'a s'a voce de basu puternica. Asemenea s'a destinsu si in Duetulu cantatu cu dómna Statescu precumu si in canteclulu „Asra“ de Rubinstein (fiu alu Moldovei); d. Dim'a convinsu si de astadata pe publicu, ca laurii ce ia castigatu inainte cu cativa ani pe scenele germane, au fostu bine meritati. — A mai contribuitu si domnisióra Eugeni'a Popoviciu executandu pe pianoforte cu acompaniamentulu bravului violinistu W. Till pies'a

„Allegro vivace“ de Mendelssohn. Desteritatea si acurateti'a, cu care a fostu esecutata pies'a e dovada de o tehnica solida, de care dispune dsior'a Popoviciu. — In fine capei'a orasienesca, care sub escelent'a conducere a bravului dirigentu Brandner si-a castigatu de cativa ani incóce unu prea frumosu renume, s'a destinsu si de astadata prin piesele „Oberon“ de Weber si „Berceuse“ de Reeber. — Remane inca se mai memoramu ca la acompaniamentulu de piano neobositulu maiestru de piano d. L. Frank a observatu cea mai mare acuratetia si precisiune.

Publiculu si-a aretatu multiamirea prin aplause numeróse, provóandu pe concertisti cu deosebire pe dómna Statescu de a repeti cantarea. Resultatulu totalu musicalu alu concertului a fostu surprindiatoriu de bunu, asia, incatu dómna Statescu póte fi sigura cá va remané neuitata in animile Brasioveniloru si cu deosebire a publicului iubitoriu de musica. Dómna Statescu primésca totodata multiamirile publicului si pentru resultatele materiale ale concertului, care a datu venitulu curatu considerabilu de 390 fl. in favorulu ostasiloru raniti!

Damu locu cu placere urmatórei scrisori ce ne adreséza stimabil'a dómna Victori'a Statescu:

Domnule Redactoru! Miscatu fiindu de caldurós'a imbraiosiare a distinsului publicu brasioveanu, prin concursulu caruia numai am potutu atinge scopulu concertului datu in sér'a de 19/21 Sept. spre ajutoriulu soldatiloru austro-ungari raniti in Bosni'a si Herzegovina, 'mi facu o datoria de a-i adressá multiamirile mele, la cari are dreptu si a ve rogá se-i-le aduceti la cunoscintia prin stimabilulu D-vóstre diariu. Sum'a bruta adunata la acelu concertu a fostu de 506 fl. 50 cr., care prin subtragerea speselor remanendu 312 fl. 5 cr. s'au si transmisu Presiedinteli comitetului romanu, iustituitu in Brasiovu pentru unu scopu identicu. —

Cu asta ocaziune Ve rogu, domnule redactoru, a primí expresiunea distinséi mele consideratiuni.

Brasiovu, 25 Septembrie 1878.

Victori'a P. Statescu.

(Concertulu Frey si Lassner) Cu doue dile inainte de concertulu dómnei Statescu, adeca in 19 l. c. amu avutu ocaziunea a asistá la concertulu artistiloru Frey si Lassner, care inse din cauza, ca artistii erau necunoscuti publicului de aici, n'a fostu dupa asteptare cercetatu. Dlu Frey a caruia instrumentu — flauta — se numera deja intre raritatile musicale, a entusiasmatu pe auditori atatu prin predare, tonu, catu si prin bravur'a brillanta si prin rutin'a s'a artistica. In „Airs roumains“ de Töppler documentá artistulu unu talentu deosebitu pentru music'a nationala romana. Dlu Frey a seceratu cu fantasi'a din „Somnambula“ in séra acést'a aplausele cele mai viue ale publicului incantatu de art'a lui. Staccatulu in acelu tempo cumu l'a produsu dlu Frey e cevasi fórté raru, asemenea si cadenti'a unde fórté usioru ne potemu dá credimentului, ca audimu 3 flaute, pe candu ar fostu numai bravurós'a urmare a tonuriloru, adeca a trisunetelor chromaticé. — Dlu Lassner elevulu lui Rubinstein inca a justificatu renumele celu are, cá artistu de rangulu primu, desi nu ne-a potutu tocmái farmecá prin compositiunile sale. In „Polones'a“ de Chopin (Oeuvres posthume), care a rare ori se aude prin concerte, ni se pare ca tempo a fostu pré iute luatu, ear' in „In der Mondnacht“ compusu de artistulu tempoulu a fostu prea incetu. Concertulu in As-dur de Rubinstein si esecutarea baladei au fostu mai stralucite. — Induplecati de mai multi, domnii artisti voru mai dá inea unu concertu, pe care 'lu recomendamu on. publicu spre cercetare catu mai numerósa.

Diverse.

(Ungari'a si espeditiunea din Bosni'a.) Ungari'a — scrie „P. Napló“ — aduce jertfele cele mai mari de sange in Bosni'a, ca-ci din 80 de regimente de infanteria ale armatei comune 40, adeca jumetate, sunt ungare, si dintre 42 regimente mobilisate, 27 sunt ungare si numai 15 sunt cislaitane. Asemenea intre 6 regimente de cavaleria mobilisate, 5 sunt din Ungari'a. E justa observatiunea lui „Napló“, era inse bine se fi mai adausu, ca regimentele ungare mai multu de jumetate sunt compuse din croati, romani, serbi s. a. din Croati'a si Ungari'a propria. Acést'a observatiune ar' fi fostu nemerita cu atatu mai virtosu, ca ar' fi doveditu, ca la aducerea de jerte se considera egalú tóte natiunalitatile Ungariei.

(Bande bulgare.) Corespondentulu nostru

din Bulgari'a ne spuse nu de multu, ca acolo unele capetenii bulgare reu voitórie voiescu se organizeze bande de bulgari, cari se se opuna armatei romane, candu va intrá in Dobrogi'a. Scirea acést'a o constata si o correspondintia ce a primit'o diariulu „l'Orient“ din Tulcea 21 Sept., dela unu bulgaru, in care se mai dice: „Arme s'au distribuitu spre scopulu acél'a in cantitate destulu de considerabila. Se vorbesce de 8000 pusci, nu potu garantá inse cifr'a. Ceea ce potu garantá e, ca s'au distribuitu arme multe. C'a bulgaru, care iubescu tiér'a mea si iubescu totu asia si Romani'a, care nu ne-a facutu niciodata decatu numai bine, dorescu, cá cu orice pretiu se se evite o ciognire intre aceste doue tieri s. a. Póte ca mai toti bulgarii ar' cugetá asia de lealu, de nu ar' fi atitiati de russi.

(Adunarea Alumneului din Timisió'ra.) Cetimu in „Famili'a“: Adunarea alumneului din Timisió'ra anuciata antaiu nu s'a ténutu, ca-ci n'a participatu nime. Dieu rusine destula! O institutiune, care ar' trebui se des-tepte interessulu ori carui romanu, — o institutiune, din care multi tineri din multe parti au avutu ajútórie, astadi sta cá parasita, pentru diferentismulu modernu. S'a anuciatu dér'a dou'a adunare, si ast'a se ténú la 2 Septembrie, chiaru candu curgeau pe aice conferintiele iuvetiatoresci, si a fostu possibila infatiasirea formalá a unui publicu. Dupa deschiderea obicinuita, s'au revedintu lucrurile si socotelile, si s'a constatatu, ca institutulu are 6930 fl. 33 cr., afara de sum'a 1890 fl. periclitata in mass'a concursuala a institutului cadiutu „Gewerbe Bank“. Apoi „Societatea corului vocalu“, incetandu se mai esiste, a cedatu averea sa alumneului, acést'a avere consta din niste pretensiuni de vr'o 500 fl. si unu pianu. S'a mai decisu, ca — pana ce fondulu nu se va urcá la 10,000 fl. — se nu se mai dé ajútóre. In fine s'a restauratu comitetulu in persónele dloru: M. Dreghiciu presiedinte. P. Cermena v.-presiedinte, I. Radneantiu notariu, P. Rotaru cassaru, G. Traila controloru, si alti 8 membrii.

(Reuniunea invetiatoriloru) din protopopiatulu de Leta-mare in diecés'a Oradiimari a ténutu adunarea s'a de tótna in opidulu Leta-mare, sub presiedinti'a Rds. D. protopopu si canonicu onorariu Nicolau Vulcau, asistandu mai multi preoti si toti invetiatorii din districtu, afara de cei din Poceiu. Cu cata parere de reu vedemu, ca protopopiatele invecinate nu mai acurgu la acést'a reuniune, spre a formá una mai mare: eu aceeași bucuria constatamu, ca ea, singura in tóta dieces'a oradana, isi indeplinesce cu zelu sublim'a missiune, cá sentinela in estremulu punctu alu romanismului. De si puçini la numern, invetiatorii din acestu districtu nu se descuragéza, ci emuléza in diligenti'a. Recunoscinti'a natiunii este recompens'a loru. Din lucrurile acestei adunari amintimu, ca s'au ténutu patru disertatiuni, si aume dlu Teodoru Manu din Let'a a cetitu unu dialogu despre miscarea pamentului, dlu Georgiu Popu din Bogomiru despre mesurile metricé, dlu George Popu din Ciocaiu despre datoriile copilului catra mai marii sei, dlu Petru Biba despre fractiuni. Viitórea adunare generala se va téné in Poceiu, in joi'a dupa Pasci. „Fam.“

Cursu superioru de fortepianu.

Afandu in tóte partile resunetu concertulu, ce l'am datu mai deunadi si provocatu fiindu din mai multe parti, m'am decisu se remanu mai multu timpu in Brasiovu si se deschidu unu cursu superioru de fortepianu pentru elevele si elevii mai inaintati, in care se potu pregati elevii pana intratata, incatu se póta dá si concerte. — Onorariulu pentru óra 2 fl. — Insinuari in scrisu séu verbale se primescu in locuinti'a dlui maiestru alu capelei orasienesci A. Brandner, Strad'a noua (Spitalsneugasse), Nr. 420 intre 9 si 10 óre inainte de ameadu.

Macsimilian Laszner,

1—3

professoru din Vien'a.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 24 Septembrie st. n. 1878.			
5% Rent'a charthia (Metalliques)	60.95	Oblig. rurali ungare	73.—
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu).	62.55	„ „ Banat-Timis.	77.75
Losurile din 1860	112 —	„ „ transilvane.	85 —
Actiunile bancei nation. 794. —		„ „ croato-slav.	75.—
„ instit. de creditu 232. —		Argintulu in marfuri	100.05
Londr'a, 3 luni.	116.90	Galbini imperatasci	5.58
		Napoleond'ori	9.37
		Marci 100 imp. germ.	57.80

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioane Gótt si fiu Henricu.